

Juraen ved vores bryllup

(om at vælge den bedste formueordning – den, der følger automatisk med brylluppet, er normalt ikke den bedste)

Kun få gør sig klart, at når de vælger at gifte sig, så indgår de en "usynlig juridisk kontrakt". Den kontrakt, der indgås mellem to mennesker, forpligter gensidigt. Jurister siger, at ægteskabet har nogle særlige retsvirkninger. Mange bliver først klar over det, når ægteskabet ophører, enten ved skilsmisse eller ved død. Hos Forum Advokater har vi stor erfaring på dette område, og vi vil gerne udbrede kendskabet til de muligheder, der ligger i at tænke over juraen i forbindelse med ægteskab. Før det indgås eller undervejs.

Når talen er om at indgå ægteskab, så anslås de romantiske toner og det er naturligvis aldrig rart at skulle tænke på, hvad der sker, hvis den ene dør eller vil skilles. Men ikke desto mindre har det væsentlig betydning for familiens fremtidige liv. Har I boet sammen i forvejen, måske købt hus sammen, og derfor lavet et testamente, tegnet krydslivsforsikringer for at sikre hinanden, kan retsstillingen i relation til disse ting ændre sig, hvis I indgår ægteskab uden samtidig at få set tingene igennem, og rettet til, så det stadig passer med de ønsker, I har for hinanden og familien. Hvis I laver en plan over jeres bryllup, så kan I få store fordele ved at have et programpunkt, som I f.eks. kunne kalde "Juraen ved vores bryllup".

Og hvorfor så det? Jo – når I gifter jer, så får I automatisk det, der hedder "formuefællesskab". Men den automatiske ordning er næsten aldrig den bedste løsning.

Som advokater undrer vi os over, at dem, der planlægger et bryllup til mindste detalje slet ikke interesserer sig for, at de med ja på rådhus eller i kirke siger "ja" til en helt ny juridisk retsstilling. Helt uden at undersøge, hvad det betyder. Det må være udtryk for en meget høj grad af tillid til, at lovgivningen er på toppen. Som advokater kan vi uden at genere lovgiverne sige, at lovgivningen ikke er på toppen. I kan opnå fordele ved at overveje, hvordan I vil indrette jer – rent juridisk.

Som ægtefælle arver du alt, hvis der ikke er børn, forudsat der ikke er oprettet testamente. Er der børn arver ægtefællen 1/2 af det, der falder i arv efter førstafdøde. Næsten alle ægtefæller, der kender reglerne, opretter testamente til gavn for længstlevende. I 1990 blev der gennemført en omfattende lovreform, som gjorde det muligt at oprette aftale om særeje i ægteskabet på næsten enhver tænkelig måde. Særejet kan i dag skræddersyes til hvert enkelt ægtepar.

Hvis I bare gifter jer, får I automatisk formuefællesskab – også kaldet fælleseje – i ægteskabet. Det følger af lov om ægteskabets retsvirkninger – fra 1925! – blandt jurister kaldes den retsvirkningsloven. Ca. 90% af alle nygifte har rent fælleseje, men dermed er bestemt ikke sagt, at fælleseje altid er den fornuftigste løsning.

Formuefællesskabet omfatter ikke blot alt, hvad I hver for sig ejer ved ægteskabets indgåelse, men også alt, hvad I hver for sig erhverver i fremtiden, uanset om der er tale om opsparing, tipsgevinster, arv eller gaver.

I bør i god tid før brylluppet stille og roligt drøfte, om I begge ønsker at ligedele jeres eventuelle positive formue med den anden, hvis ægteskabet skulle vise sig ikke at holde resten af livet. Hvis I begge synes, det vil være mest rimeligt med en deling af alt, hvad I ejer, – også det I hver for sig havde med ind i ægteskabet – behøver I slet ikke foretage jer noget. Så passer den almindelige regel om fælleseje også på jeres ægteskab. Dog skal I være opmærksom på de nye regler om ægtefællers pensionsrettigheder. Loven betyder, at ingen pensionsopsparinger længere skal deles med ens ægtefælle ved skilsmisse.

Hvis I hverken har positiv eller negativ formue, og ingen af jer heller ikke regner med nogensinde at komme til at arve noget af betydning, kan I normalt roligt holde jer til formuefællesskabet.

Hvis den ene ægtefælle har en vis formue – stor eller lille – mens den anden ægtefælle ikke ejer ret meget andet end sit gode humør, sit tøj, og en stor studiegæld, er det ret så naturligt, at ægtefællen med formue ikke er særligt begejstret ved tanken om, at formuen vil blive halveret, hvis ægteskabet skulle høre til de over 40% af alle ægtefæller, som på et eller andet tidspunkt bliver skilt.

Vær opmærksom på, at der altid vil være følelser på spil, når der drøftes formueordning. Det kan være næsten umuligt at undgå, at der kommer sårede følelse og andre negative tanker på bordet.

I mange tilfælde vil en blandet formueordning kunne være den rette – og følelsesmæssigt set – løsning. Indtil 1990 var der mange, som i denne situation alligevel foretrak fælleseje frem for særeje, fordi fælleseje stillede den længstlevende ægtefælle bedst ved dødsfald. Sådan er det ikke længere. Tværtimod kan I nu ved at vælge den rigtige særejetype stille den længstlevende bedre end ved fælleseje.

Hvis I ønsker en anden ordning end almindeligt formuefællesskab, skal I oprette en ægtepagt og dermed få særeje af den ene eller anden art. En ægtepagt er et juridisk dokument, der skal være tinglyst, før det er gyldigt. Der er skrevet store juridiske afhandlinger om ægtepagter, fordi der er så mange forskellige valgmuligheder.

Og når I selv har overvejet det – så del jeres viden med andre. Mange vil have gavn af at kende mulighederne.

Hvem har brug for en ægtepagt?

En juridisk professor har sagt, at "hvis danskerne kendte fordelene ved ægtepagt, og hvis de kendte ulemperne ved formuefællesskab, så ville alle vælge en ægtepagt".

Ægtepagten er et individuelt dokument, der skal udarbejdes, så det passer til det enkelte pars forhold. Derfor er det ikke muligt at lave en komplet tjekliste, som viser, hvem der skal vælge ægtepagten – men her er nogle eksempler til inspiration:

- Har I "dine, mine og vores børn" bør I overveje at kombinere en ægtepagt med testamente (derved kan I f.eks. sikre, at længstlevende vil sidde tilbage med 31/32 af den samlede formue, hvorved skifte med afdødes børn bliver økonomisk overkommelig)
- Hvis den ene ægtefælle har en negativ formue, f.eks. p. g. a. studiegæld, vil en ægtepagt sikre den af jer, der har formuen (hvis hustruen f.eks. ejer 400.000 kr. og manden dør med en negativ formue, så skal hustruen til manden aflevere 200.000 kr. – det kan undgås med ægtepagt)
- Hvis I vil bevare familieværdier specifikt for familien.
- Hvis I vil sikre, at pensioner ved skilsmisse så vidt muligt ikke giver skæve resultater.

Vil du vide mere?

Læs mere på vores hjemmeside

www.forumadvokater.dk